

30'ernes fotoreportage

Den visuelle generation blev undfanget i 20erne, så dagens lys i 30erne og er nu i 70erne ved at blive kvalt i ligegyldighedens billedflom.

30ernes visualisering af grafikken – fotoreportagen – kan knyttes til Weimartidens sprudlende eksperimenterende kaos. Chefredaktører, billedredaktører og grafiske formgivere med sans for billedet som informationskilde og som salgsargument dukkede op sidst i 20erne: Kurt Korff, *Berliner Illustrierte Zeitung* og senere *Life*, var ophavsmanden bag det »ultra-hemmelige« fotograf af konferencedeltagere og andre »kändis«. Stefan Lorant, *Münchener Illustrierte Presse* og sidenhen *Picture Post*, skabte fotoreportagen i hele billedsekvenser. Willi Münzenberg, *Arbeiter-Illustrierte Zeitung*, dynamisk inspirator bag anvendelsen af det propagandistiske billede og af fotomontagen i det stærkt prosovjetiske dagblad. László Moholy-Nagy lærer ved Bauhaus og eksperimenterende fotograf samt teoretiker vedrørende fotografiet. Walter Benjamin medlem af Frankfurterskolen knyttet til Institut für Sozialforschung, marxistisk teoretiker som skrev den grundlæggende *Lille fotografihistorie og Kunstværket i den tekniske reproduktions tidsalder*.

20erne skabte desuden en række fremragende fotografer som især skulle folde sig ud i det følgende årti: Erich Salomon, Robert Capa, Felix H. Man, John Heartfield og mange andre.

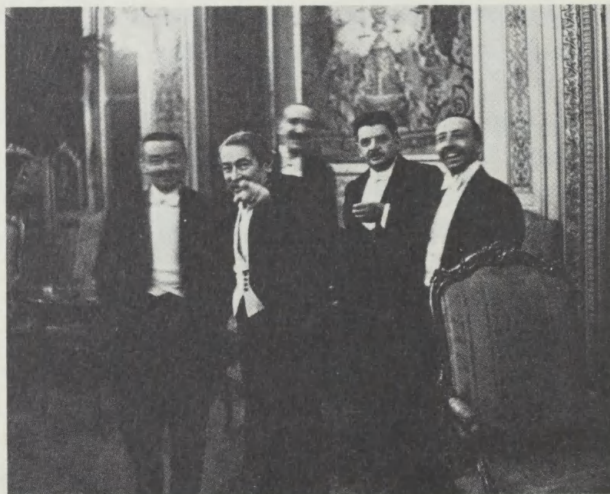
Fælles for dette navneoptog er at alle var forbitrede modstandere af nazismen. Nogle blev dræbt mens de fleste nåede at flygte for 30ernes nye ansigt i Tyskland: diktaturet.

Kurt Korff undviger til USA, Stefan Lorant fængsles og undslipper kun fordi han kan bevise at være ungarsk statsborger. Münzenberg udgiver 5. marts 1933 det første nummer af AIZ i Prag. Moholy-Nagy emigrerer via Amsterdam til London og bliver 1937 for en kort tid leder af det nye Bauhaus i Chicago. Benjamin flygter til Paris og søger 1940 til USA via Spanien hvor myndighederne vil udlevere ham til gestapo. Samme nat tager han en overdosis morfin. Erich Salomon flygter med familie til Holland. Han er én blandt millioner af jøder som myrdes i Auschwitz. Felix H. Man befin-

der sig i udlandet ved nazisternes magtovertagelse og forbliver der. Robert Capa emigrerer til Frankrig. John Heartfield undgår med nød og næppe SS og slipper med AIZ til Prag.

Den moderne fotojournalistik opstod i Weimarrepublikken og forsvandt brat fra Nazityskland men for at fortsætte og udvikle sig andre steder. England: *Weekly Illustrated*, *Picture Post*. Frankrig: *Vu* (allerede med spændende billedreportager fra 1928), *Vogue*. USA: *Life*, *Look* og dermed er den økonomiske og oplagsmæssige kulmination nået.

Også i Sovjetunionen eksperimenteredes der med den fotografiske layout i den revolutionære propagandas tjeneste. Omkring månedstidsskriftet SSSR na Strojka der udkom i engelske, franske og tyske oversættelser samledes fotografer som Dziga Vertov, Alexander Rodtschenko og El Lissitzky med bl.a. Maksim Gorkij som redaktør. I perioden 1933-39 udkom tidsskriftet med en serie temanumre der viser fremragende fornyelser inden for billedreportagen.

Aristide Briand opdager Salomon. Fra Erich Salomon Katalog, p. 2.

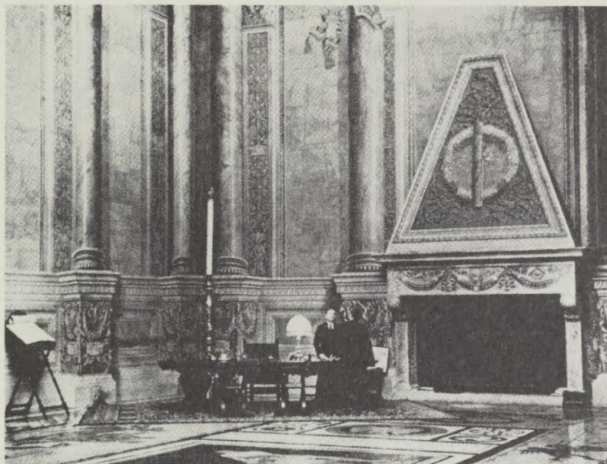
Ved en vigtig politisk konference udbrød Aristide Briand: Hvor er dr. Salomon? Vi kan ikke begynde uden ham for så tror folk at dette her er en konference uden betydning! Erich Salomons billedreportager blev døbt »candid photography« og selv kaldtes han »De indiskretes Konge«. Han forstod enten at blive indbudt til de vigtige begivenheder eller også uindbudt at

Erich Salomon

skaffe sig adgang. Hemmeligt kamera, pågående stædighed, de rette forbindelser og charme i kjole og hvidt gav ham billeder som ingen andre kunne lave.

Ved en banket i Paris 1931 for den tyske rigskansler Brüning hvortil alle pressefotografer var forment adgang opdager Aristide Briand pludselig Salomon og udbryder: Der er han jo, De indiskretes Konge!

Mussolini med sekretær i arbejdsværelset i Palazzo Venezia, Rom. Münchener Illustrierter Presse, nr. 9/1931.

Felix H. Man

Offentligheden kendte bedst Benito Mussolini som en storskrydende poseur. 1931 lykkedes det Man at få lov til at følge il duce fra syv morgen til 10 aften. Herom beretter Man:

Mussolinis arbejdsværelse var kæmpemæssigt, fuldt af marmorsøjler og piller ligesom indgangen til et museum. Han behandlede sine ministre på en ydmygende måde. En af dem bragte ham en omfangsrig stak post; mange breve bar mærket »vigtig«. Mussolini betragtede kuverterne. Fandt han dem interessante så læste han brevene, hvis ikke kastede han dem op i luften og ministeren måtte samle dem op.

VU

4. marts 1928 startede Lucien Vogel det franske billedblad VU. I første nummer skrev han: Vu er født i en ny ånd og skabt med nye midler. Vu indfører i Frankrig en ny form: den illustrerede reportage med informationer fra hele verden . . . Fra alle steder hvor der indtræffer en særlig begivenhed vil Vu publicere fotografier, korrespondancer og artikler og på den måde vil

Vu give læseren kontakt med hele verden . . . hele verdens liv skal komme inden for vores synskreds.

Da Lucien Vogel døde i 1954 sendte Henry Luce som 1936 grundlagde Life følgende telegram: Uden Vu ville Life aldrig have set dagens lys!

Fotojournalistikkens berømteste billede er Robert Capas fotografi i Vu af en republikansk soldat under den spanske borgerkrig. Han er forevigeget netop i det øjeblik han dræbes af et projektil. Capa som var blandt de første under de allieredes landgang i Normandiet grundlagde her-og-nu-reportagen.

I Madrid 1954 skrev Ernest Hemmingway om Robert Capa:

He was a good friend and a great and very brave fotografer. It is bad luck for everybody, that the percentages caught up with him. It is especially bad for Capa. He was so much alive, that it is a hard long day to think of him as dead.

Robert Capa

Spanien 1937.

Lenin taler om »Fred, brød, land«. Fotomontage 1928.

Alexander Rodtschenko

1928 skrev Alexander Rodtschenko:

Gennem fotografiet og andre dokumenter kan vi afsløre de falsknerier som bliver produceret i kunstnerisk form. Vi vil ikke tillade at Lenin bliver forfalsket gennem kunsten. Under sin kamp med fotografiet har kunsten svigtet i forholdet til Lenin. Der er ikke andet tilovers for kunsten end at forstørre fotografiet og derved forringe det. Jo færre facts der kendes om en person desto mere bliver han romantiseret og desto mere interesse frembringer han. Derfor foretrækker kunstnere at gengive fortiden fremfor samtiden. Derfor mister de popularitet ved samtidsskildringer. De bliver kritiseret (skønt det er svært at sige dem det i deres åbne ansigt) – de bliver først anerkendt senere når de samtidige er døde. Ærlig talt hvad er der blevet tilbage af Lenin:

- en bronzeskulptur
- malede portrætter
- raderinger
- akvareller

sekretariatets journal
hans venners memoirer
eller
et kartotek fuld af fotografier der viser ham i arbejde,
i fritid, hans bogsamling, notatblokke, stenogrammer,
film, grammofonplader?

Jeg tror ikke der er noget valg!

36:99 Der findes ikke plads for *kunsten* i det moderne liv.
Den kan eksistere så længe der findes en længsel efter
romantik og så længe der findes folk der elsker den
skønne løgn.

Ethvert kultiveret menneske af idag må føre krig
mod *kunst* som mod opium.

Fotografer og bliv fotograferet!

Opfat ikke mennesket som et syntetisk portræt men
som en sum af snapshots optaget på forskellige tids-
punkter og under forskellige betingelser!

Mal sandheden! Værdsæt alt som er reelt og nuti-
digt! Og vi bliver ægte mennesker og ikke skuespillere.

*Montage, SSSR na Strojka:
Dneprostroi (El Lissitzky,
Maler, Architekt, Dresden
1967).*

El Lissitzky

1932 begyndte El Lissitzky sit arbejde som ledende kunstner ved *SSSR na Strojka* med temahæftet *Dneproprostoi* i tæt samarbejde med andre redaktører og fotografer, et samarbejde der gjorde »at enkelthederne forenede sig i et hele og at helheden strålede ud fra enkelthederne« (El Lissitzky). En udtalelse der i høj grad svarer til fotomontagen som den revolutionære marxismes svar på den borgerlige presses »virkelighedsafspejling«.

Life

Life grundlagdes 1936 af Henry R. Luce på grundlag af inspiration fra de tyske billedblade som også leverede både fotografer og redaktører der var flygtet fra Nazityskland. Oplag i 1936: 466.000 og i 1972: 8.000.000.

I første nummer af bladet skrev Henry Luce: »For at se livet, for at se verden, bevidne de store hændelser, se de fattiges ansigter og de hovmodiges gestus, se mærkværdige ting: maskiner, hære, masser, skygger i junglen og på månen; se ting som ligger tusinder af kilometer borte, ting som er gemt bag mure og i lukkede rum, ting som kan blive farlige, kvinder som elskes af mænd, mange børn; se og glædes over at se, se og blive forundret, se og blive klogere«.

VU, forside.

Første billede i *Life* 23. nov. 1936.

